

شماره (۸۷۵) ۶۶/۴/۲۰۱۲

دیمانه: خلیل بلهسی

زویا:

بهردهوام وهکو دایکیک
ژیان بهسه رده بهم نه وهک
هونه رمه ند

هونه ری

■ خانمە ھونەرماند زۇيا لەدىمانەيە كىدا بەگۇڧارى «گولان»ى راگەيانىد،
 ھەزەدەكات گۇرانىيە فۇلكۇرەكان زىندوو بىكاتو، جەختىش لەو دەكاتو ە
 ستايلى پۇپ لەگەل دەنگ و رەنگى ئەو ناگونجىت. ■

زۇيا يەككە لەو ھونەرماندە دەنگخۇش و ناسىكانەي كە لەماوئەيەكى كەمدا بوونى خۇى وەك ئافرەتتىكى ھونەرماند و بەتوانا سەلماند، چونكە كارى ھونەرى لەشۇئىيىكى وەك سورىا بۇ كچە كوردىك تا رادىيەكى زۇر زەحمەت و ئەستەمە.

زۇيا لەسالى ۱۹۸۶ لەقامىشلۇ لەدايكبوو، لەتەمەنى دوانزە سالىئەو دەستى بەكارى ھونەرى كوردوو لەسەرجم چالاكىەكانى قوتابخانەكان بەشدارىكردو، بۇ يەكەمجار لەسالى ۲۰۰۳ بەشۇئەيەكى رەسمى لەناھەنگى ھاسەرگىريەكەى گۇرانى وتوو، لەسالى ۲۰۰۶ يەكەم بەرھەمى خۇى بلاوكردۇتەو بەناوى (چاقئ تە) سئ گۇرانى ئەو بەرھەمەشى كلىپ كردوو، لەسالى ۲۰۱۰ بەرھەمىكى دىكەى تۇماركدو بەناوى (ھىقى مە) لەم بەرھەمەشى چەندىن كلىپى بۇ گۇرانىيەكان كردوو.

زۇيا لەدىمانەيەكى تايىت بۇ گۇڧارى گولان دەلئت «ھاتنى ئەمجارم بۇ كوردستان بۇ شەشەمىن فىستىقالى نىدوئەلەتى ھەولير بوو كە ھونەرماندانى ھەرچوار پارچەكانى كوردستان تىيدا بەشدار بوون، منىش وەكو ھونەرماندىكى رۇژئاواى كوردستان بەچەند چالاكىەكى ھونەرى جىجىا بەشدارىم لەم فىستىقالەدا كرى، جگە لەمەش چەندىن كۇنسىرتى ترىشم ئەنجامدا. ئەم خانمە ھونەرماندە وەك باسى دەكات زۇر ھەز دەكات گۇرانى فۇلكۇرى بلىئەو، دەشلى: گەلئىك گۇرانى فۇلكۇرى ھەن كە مردوون و خەرىكە لەبىر جەماوەر دەچنەو ھەز دەكەم تازىيان بكەمەو لەبەرھەمەكانىشم بەلەينى كەم دوو لەگۇرانىيەكان فۇلكۇرن، ھەروھا لەزۇربەى ئەو كۇنسىرتانەى كە سازيان دەكات زۇر پشت بەگۇرانى فۇلكۇرى دەبەستىت، لەبارەى ھەلئاردنى ستايلى و گۇرانىيە فۇلكۇرەكان زۇيا وتى: بەزۇرى ستايلى خاو لەگەل دەنگى من دەگونجىت، بەپىچەوانەو ستايلى پۇپ زۇر لەگەل دەنگم ناگونجىت.

زۇيا پىشيوايە لەھەلئاردنى ستايلىكان تارادىيەك تونايوييەتى جەماوەرەكەى لەخۇى رازى بىكات، سەبارەت بەگۇرانىيە فۇلكۇرىيەكانىش ئاماژەى بەوھشدا بۇھەلئاردنى گۇرانىيە فۇلكۇرىيەكان جوان گوييان لئدەگرئت گەر ھەستى كرى لەگەل دەنگى دەگونجىت و دەتوانىت بەباشى ئەدايان بىكات بەجۇرئك كە مافى گۇرانىيەكە سەدات، ئەوكات بىرپار دەدات كە كارى لەسەر بىكات بۇ بەرھەمەكەى، ھەروھا

لەوھش دەكات لەبەر بوونى كۇت و بەندەكانى نىو كۇمەلگە ناتوانىت لەسورىا بچىتە ناھەنگەكان و ھەز ناكات زۇر لەنىو خەلك دەربكەوت، چونكە داىكە تووشى كىشەى كۇمەلايەتى دەبىتەو. لەبارەى ھونەرى كوردىش زۇيا دەلئ: ھونەرى گۇرانى و موزىكى كوردى لەپىشكەوتنى بەردەوامدايە لەھەموو روويەكەو، لەباشوورى كوردستان ھونەرماندى زۇر بەتوانا ھەلكەوتوون و ھونەرىكى مۇدئرن پىشكەش دەكەن شان بەشانى پاراستنى ھونەرى رەسەنى كوردى، ئاواتەخوام ھونەرماندانى پارچەكانى دىكەش ئەو دەرفتەبىان بۇ برەخسىت كە بتوانن كارە ھونەرىيەكانى خۇيان بەنازادى پىشكەش بكن.

ھەزىش دەكات لەبەرھەمەكانى گۇرانى بەشۇئەى سۇرانى و بادىنى بلىت. زۇيا چەند سالىك بەر لەئىستا ناوبانگىكى باشى بەدەست ھىنا و بوو بەھونەرماندىكى ناسراو، بەلام ئەوئەى جىگەى داخە ئىستا وەكو جاران نەماو و اتە تا رادىيەك دابرانى پئو ديارە ئەمەش بۇ بارودۇخى شەخسى و ھەندىك كىشە و گرتقى تايەتى خۇى دەگەرئىتەو.

ھەروھا سەبارەت بەوئەى ھاورئىيەتى چۇنە لەگەل خۇئندەو زۇيا وتى «زۇر ھەز لەخۇئندەو دەكەم، بەلام لەبەر نەبوونى كات ناتوانم بەپىي پئويست بوئىتەو لەخۇئندىش تا چومە نىو پروسەى ھاسەرگىريەو دەمخۇئند دواتر وازم لەخۇئند ھىنا، وەكو باسشى دەكات خۇئند بۇ ھونەرماند زۇر پئويستە بەتايەت ئە گەر بەشۇئەيەكى ئەكادىمى بوئىت لەكارى ھونەرى ئەوكات سەرگەوتوت دەبىت لەكارەكانىدا و بەشۇئەيەكى زانستى كارەكانى ئەنجام دەدات، بەلام لەسورىا ئىستا خۇئند زۇر ئەستەمە ئەگەر ھەبا دەمخۇئند لەبەشى ھونەرى. وتىشى ھاورئىيەتىم زۇر كەمە لەگەل وەرزىشكردن ھەرچەندە دەزانم كە وەرزىش زۇر گرنگە بۇ مرؤف بەگشتى و ھونەرماندان بەتايەتى.

زۇيا لەبارەى ئەوئەى تاچەند ھەز دەكات مىندالەكانى بىن بەھونەرماند دەلئت «ھەز ناكەم مىندالەكانم بىنە ھونەرماند، چونكە كىشەوگرت و ماندوو بوونى زۇر بەردەوام سەرقالى ھونەر دەبى بەجۇرئك نايىت ھىچ كارئك بكەى تەنبا كارى ھونەرى ئەبىت.

زۇيا وەك خۇى دەلئت «زۇر ھەز دەكەم لەكوردستانى عىراق ژيان بەسەر بەرم، بەلام تاكو ئىستا بوارەكە بۇ من بەو شۇئەى نەبوو كە بىر لەو بەكەمەو، ئەم خانمە گۇرانىيەئە ھەوشى خستەروو كە وەكو ھەموو ئافرەتتىكى ئاسابى رۇژانە ژيان بەسەردەبات و لەمالئەو داىكە و كاروبارى ناومال ئەنجام دەدات و مىندالەكانى بەخىو دەكات و كابانىكى باششە لەكارەكانى، زۇيا باس

كارۋول: من سەلت و ئازادىم

گۇرانبىيىتى لوبنانى كارۋول سەماحە خۇي ئەو دەنگۇيانەي رەت كردهو
گوايە ژيانى ھاوسەرى پىكھىتئاو لە گەل يوسف ھەرب كە كوردىكى
لوبنانە و رىكخەرى ناھەنگەكانە .

يەككە لە كارمەندانى مالىپەرى تويتەر پرسیارى ئەوى ئاراستەى كارۋول
كەر كە ئايا ھەوالى پىكھىتئانى ژيانى ھاوسەرى لە گەل يوسف ھەرب
راستە؟ كارۋول بەم شىۋەيە ۋەلامى دايمەو: (من ئازاد و سەلت ئەزىم، ئەمە
تەنيا پروپاگەندەيە) پىشستىش نووسىنگەى كارۋول بە رەسمى ھەوالەكەى
بەدرۇ خستىبۇو، شايەنى وتتە يوسف ھەرب كوردىكى لوبنانىيە يەككە لە
رىكخەرە سەرگەوتتوۋەكانى ناھەنگەكان لە لوبنان و پىشتەر بۇ ماۋىيەك ژيانى
ھاوسەرى لە گەل گۇرانبىيىتى ئاۋدارى لوبنانى نەجوا كەرم پىكھىتئابوو،
بەلام دواتر جىابونەو.

مەزادىكى تايبەت بۇ كاترئىرەكانى ئالنى دىلۇن

لەو كاتەى كە ئەستىرەى سىنەمايى فەرەنسى لە نەخۇشخانە كەوتوۋە
بۇ چارەسەركردن لە نەخۇشى دل دواى ئەو سووكە جەلتەيەى كە لىيدا،
لە پارسى مەزادىكى ئاشكرا كرايەو بۇ فرۇشتىنى كاترئىرەكانى .
ئەم كاترئىرەكانە ئەوانە بوون كە ئالنى دىلۇن لە چەند كارە
سىنەمايىيەكى خۇي بەكارى ھىنابوون و نرخیان گەيشتە نىو
ملىۇن يۇرۇ، لەو بارەيەو رۇژنامەى (لۇبارىزيان)ى فەرەنسى
رايگەيانەد: كاترئىرەكانى دىلۇن زۇر زياتر لەو نرخیە بۇيان
دانرابوو فرۇشران، بۇ نمونە كاترئىرەكانى جۇرى (ئۆدمارى
بىجىيە) بە ھەشتا ئەۋەندەى ئەو نرخیە چاۋەرئ دەكرا فرۇشرا،
ئەم كاترئىرە لە سالى ۱۹۷۶ ئالنى دىلۇن لە فىلمى (بۇمرانچ)
و سالى ۱۹۸۵ (قسەى پۇلىس) بەكارى ھىنابوو، نرخیكەى
بە ۱۵۰۰ يۇرۇ خەملىندرابوو، بەلام سەرپەرشتىيارانى مەزادەكە
تووشى شۇك بوون كاتىك بە زياتر لە ۶۸ ھەزار يۇرۇ فرۇشرا.

كامپراكان ورد و درش

زۇر لە ئەستىرەكانى سىنەما و
ئاۋدارەكان كاتىك لە تەلەفۇزىن يان لە
فىلمىكنا بەشدارن، بە جوانترىن شىرە
دەردەكەون بەچۇرئك پەنگە كەسانى
دىكە ئىرىيى پىچ بىبەن و ئەگەر زۇر
بە وردىش سىيرىان بىكەى لەۋانئىيە
ھىچ كەموكۇرپىيەكىيان لى بەدى
نەكۇرئ.

ھەرچەندە ئەم ھونەرمەندانە ھەز
ناكەن ھىچ لە كەموكۇرپىيەكانىيان
دەركەۋت ئەگەر ھەشيان يىت، بەلام
زۇر چار لەم ھەۋلەياندا سەركەوتتو
نابن، بەتايبەتى ئەگەر زوومى كامپراكان لە بۇسە دانرابن بۇ دۇزىنەو
و ۋىنەگرتنى بچوكتىرىن كەموكۇرپىيەكانىيان. بەم دوايىيە لەلايەن چەند
ۋىنەگرتك بە وردى ۋىنەى پىچ چەند ئەستىرەيەكىيان گرت و بلاۋكردەو
بەتايبەتى پىشكەشكارە بەناۋايانگەكانى جىھان، ۋىنەكان دەريانخست ئەمانە
يان پەنجەى پىيان زىادە، يان تووشى گرت و نەخۇشى پىيەكان بوونەتەو،

لوسى: زۆر له سه ماكاره ميسرىپه كان به ريزن

ئەكتەر و سه ماكارى ناودارى ميسرى لوسى زۆر بەتوندى بەرگرى
له سه ماكاره هاويشەكانى خۇى كرد و بەزۆر بەرپز ناوى بردن و پيشەى
سه ماكارىشى بە پيشەيەكى ئاسايى ناوژدە كرد.

لوسى دەريارەى سه ماكاره ميسرىپه كان وتى: ۹۹٪يان كەسى زۆر
بەريزن، زۆر كەس هيرش دەكاتە سەر سه ماكارەكان بەيغ هۇ، بەلام بىر لەو
ناكەنەو كە سه ما كردن كاريكى ئاساييه و له زۆر شتى ديكە باشترە، ئەم
و لەامدانەوہى لوسى دواى ئەو هات كە چەند سه ماكارىك رايانگەياند
ياداشتەكانى خۇيان ناووسنەوہ. لەلايەكى ديكەوہ لوسى پەتەيكرەوہ كە

بىر لە واژەينان لە هونەر و
پۇشيني حىجاب بكاتەوہ
وہك هەندىك لە راپورتە
هەوالەكان ئاماژەيان بۇى
كردبوو وتى: من ئىستا
خەريكى وئەگرتەم لە
زنجيرىپه كى نوئ بەناوى
(دايكە پاشا) كە لە
مانگى رەمەزاندا نەمايش
دەكرىت.

ئەم جارەيان جيمس بۆند روو له يۆنان دەكات

كچە ئەكتەرى يۆنانى تۆنيا سۆتيرۆبۆلۆ هەلبژيردراوہ
بۆ بەشدارى كردن لە نوئيرين فيلمى زنجيرە فيلمەكانى
سيخورى بەناويانگ (جيمس بۆند) كە بەناوى (كەوتنە
خوار لەناسمان) بۆ دانراوہ.

لەم بارەيەوہ تۆنيا دەلى: هەلبژاردەم بۆ بينيني ئەو
رۆلە لەرپىگاي پەيجى تايبەتى خۆم بووہ لە مالىپەرى
فەيسوكەوہ، تۆنيا هەرەوہا دەلى: بەرەسى من
هەلبژيردراوہ بۆ بينيني رۆل لە گەل دانيال كرىگ كە
رۆلى جيمس بۆند دەبينت، هەر بۆ ئەم مەبەستەش
بەمزوانە سەردانى ولاتى توركيە دەكەم بۆئەوہى
دەست بە وئەگرتەم بکەين.

تى هونەرەندان ئاشكرا دەكەن

ئەموش يان لەبەر ئەوہى كە پىلاوى بەرز بەكاردەهيتن.
وہك لە وئەكەدا ديارە ئەسسىرەكان تروشى چەندىن گرت بوونەتەوہ،
لەوانەش نامى كامبل و پارس هلتۆن، هەرەوہا لە رىنگاي ئەم وئەنە
دەرکەوتووە ئۆپيرا وينقىرى بەكەك لە پىپەكانى شەش پەنجەى هەيد،
هەرەوہا پارچەيەك گۆشتى زياد لەسەر پىپى چەپى كايە هادسۆن هەيد،
فيكتوريا يىكهاميش بە دەست چەند برىنكەوہ دەنالىنيت كە لە ئەنجامى
بەكارمىنانى پىلاوى تەسك تروشى بووہ.

شیرین عەبدولوەهاب بۆ گولان:

ئیسلامییەکان لە میسر گۆرانیان لێ قەدەغەکردم

■ کچیکسی زۆر سادەییە، لەھەمان کاتدا ھونەرمەندیکی کاملە، دەنگی پینگەیشتووی راستی ھەستەکانی دەردەبەری، خاوەن سەرووسیمایەکی سادە و پوچ سووکە کە زوو دەچیتە دلی بەرامبەر و توانا ھونەریەکانی بیسنوورە، شیرین عەبدولوەهاب گشت مەرجەکانی سەرکەوتنی تێدا بەدی دەکریت، بەلام سەرھەرای ئەوەش ئافرەتیکی راستگۆییە و زۆریش گرنگی بەتەندروستی خۆی دەدات، بۆئەوەی لەنزیكەوہ ئاگاداری بین ئەم دیمانەبەمان لەگەلی ساز کرد. ■

بەرپۆز و زۆریش خۇيان مائوو کردوو و ئەرکیان کیشاوه تا گەیشترۆنەتە ئەر قۆناخە و ترانیویانە خۆشەویستی و متمانەى خەلک بە دەست بەیتن و قەناعەتیان بە خەلک میناوه بە بیروپاکاتیان، بەلام بەداخووه لەهەمان کاتدا هەندیک کەس ئیدیماى ئەرە دەکن کە پیشەیان رۆژنامەوانییە و دەبینى چەند کردوویەکی نابەجە ئەنجام دەدەن کە وا لەهەرئەرمەند دەکات دوور بکەوێتەوه، بەهۆی پشت نەبەستنیان بەمسداقیەت لەگراستەنوی هەوال، ئەرەى مایەى گریان و پیکەنینە کاتیک کەسیک لەمالپەریکی ئەنتەرنێت شتیک بەی لیکۆلینەوه لەپراستییه کەى بلاو دەکاتەوه، بەمجۆرەش لەچەند خۆلەکیکدا ئەم قەسە نادروستە بلاو دەییتەوه، بەپراستی ئەمە مایەى نیکەرانییە.

* چى وایکردوو شیرین خاوەنى ئەم جەماوەرە زۆرە بییت؟
- من نەگۆپاوم هەر وەك خۆم ماومەتەوه، بەشێوەیکى سڕوشتی مامەلە

* لەنێوان ئەمەڕۆ و دووێنج چى لەشیرین گۆپاوه؟
- زۆر شت لەژێرانی مندا گۆپاوه، لەو کاتەوه وک پیشەگەر دەستم بەکاری هونەری کردوو، هەست دەکەم من زیاتر پینگەیشترۆم لەلایەنى هونەرییەوه، بۆیە هەست دەکەم بەجەگمەت و هیمنی و دوورییەنەوه مامەلە لە گەل کاتە سەختەکان دەکەم، ئەمە سەرەپاى ئەوێ هەست بەوه دەکەم کە دایکایەتى هەستیکی زۆر خۆشى لەلا دروستکردوم، جەماوەریش پالپشتیکی بەهێزە بۆ من لە گەل چەند هاورپۆیه کی دلسۆز.
* هونەرەمەند هەمیشە لەتەحە فەرزدا دەژى، پیتوانییە ئەمە دەبیته هۆى بیزارى؟

- من ئینکاری ئەوه ناکەم، زۆر رۆژ هەیه وا باشتر بووه کە لەمالی خۆمدا بیتمەوه دوور لەنویانگ و دەنگە دەنگ، بەلام کە کاتم هەیت دەچمە بازار و ژێانی ئاسایی خۆم وەك هەر کەسیک بەسەر دەبەم.
* پیتوانیە گۆپانکارییه کانی میسر کاربگەری هەیت لەسەر هونەر؟
- سینگومان گۆپانکارییه کان کار لەهونەری رەسەن ناکات، بەلکو دەمینیتمەوه و بەردەوام دەیت بۆ ماویه کی درۆژ، بەلام کاره ناست نزمەکان کە ئەمەڕۆ گۆپەیانە کەیان داگیر کردوو، رینگا بەخۆم نادەم نایان بنیە (هونەری) و لەخانەى (هەرته قە) یان دادەتیم و لەبیر دەکۆین.
* کاتیک زانیت قەدەغەیه لەمیسر گۆرانی بلنیت هەستت بەچی کرد؟

- هەوالیکى زۆر ناخۆش بوو، قەت پیتیبینی ئەوم نەدەکرد.
* ئەى چۆن مامەلەت لە گەلی کرد؟
- من لەرینگا بووم بۆ کویت بۆ بەشداری کردن لە فیستیفالی (هەلا فەریابەر) زۆرم لەلا سەیر بوو کە لەو کاتەى لەمیسر نەبووم ئەو پریاره دەرچوو، تەنانەت زۆر بەگومان بووم لەپراستی هەوالە کە، چونکە پیتتر ناگادار نەکرابوو، بەپراستی زۆر نازارى دام، بەلام لەبیرم کرد تا ئەو کاتەى گەرامەوه میسر و دلتیا بووم لەپراستییه کەى.

* چ پەيامیکت هەیه بۆ ئەوانى پریاره کەیان دەرکردوو؟
- پیتوانیە ئیمان ئەلبەحرى ئەقیبى هونەرەمەندان ئەو قەسەیه باوێر ناکات دراوتە پالی و ئەو هەموو پڕوپاگەندانەى کە کران دەرپاری بەبەتە کە، سەرباس بۆ خوا ئەقیب و سەندیکا پالپشتى من بوون و بەرچاو پروتییه کەیان هەبوو.
* بیرت لەوزامینان نەکردوو؟
- نەخێر هەرگیز.

* رات چییه بەرامبەر دانانى ناوی هەندیک هونەرەمەند لەلیستی رەش و رینگا پیتەدانیان بۆ گۆرانی وتن لەهەندیک ولات؟
- ئەو کەسەى گەندەلی دەکات و بونیاد ناییت، ئەو هونەرەمەندی پەیمایى بالای هونەری ناگیه ییت و دەورویەری خۆى تیکەدەدات پیتۆستە ناوی لەلیستانە دا بنریت.
* پراستە خۆت بۆ کاریکى شانۆیی نامادە دەکەى؟
- لەدڵەوه حەز دەکەم.

* نایا بەرەخەنە توپە دەبی و چۆن مامەلەى لە گەلدا دەکەى؟
- گوێ لەرەخەنەى بوینادنەر دەگرم و لەزۆر کاتدا پتپۆی دەکەم، ئەمەش زیاتر هانم دەدات بۆ بەردەوام بوون و بەدەستەینانی سەرکووتنی زیاتر، لەهەمان کات گوێ لەو رەخەنە بچ بنەمایە ناگرم کە دووره لەپراستی.
* بەرای تۆ بۆچی بەردەوام پتۆندى نێوان هونەرەمەند و پراگیانان جۆرەك لەبى متمانەى پتۆ دەپارە؟

- هیچ هونەرەمەندیک نییه حەز بەکات پتۆندى لە گەل میدیا نەیت یان شپۆاوی ییت، بەلام بەپراستیگۆلی و پاشکاری قەسە بکەین، پیشەى رۆژنامەوانی پیشەیه کی گەوریه و خۆشەویستی و پتپۆیکى زۆرم بۆی هەیه، چونکە چەندین کەسى بەتوانا و گەوره لەو بوارەدا دەرکەوتون کە زۆر